

Rondetafelgesprek 12 oktober 2017: **‘dierenwelzijn en de rol van de dierenarts’**

Schriftelijke inbreng KNMvD

Dierenartsen zijn hoeders van dierenwelzijn. Practici adviseren en signaleren. Toezichhoudend dierenartsen zetten zich in voor dierenwelzijn door de naleving van wet- en regelgeving te bevorderen. Om deze rol te kunnen vervullen is samenwerking met en medewerking van andere betrokken partijen nodig. Als beroepsvereniging van dierenartsen zoekt de KNMvD deze samenwerking op zodat individuele dierenartsen beter hun werk kunnen doen en dieren er uiteindelijk baat bij hebben. De primaire verantwoordelijkheid voor het welzijn van dieren ligt evenwel bij de dierhouder.

Dierenwelzijnsvraagstukken spelen in alle vormen van dierhouderij, dit rondetafelgesprek beperkt zich tot de dieren in de veehouderij.

Dierwelzijn

Voor een zinvolle discussie is het belangrijk om eerst vast te stellen wat we onder dierenwelzijn verstaan. Dat is geen eenvoudige vraag en onderwerp van wetenschappelijk debat. Duidelijk is dat in de loop van de jaren de visie op dierenwelzijn verschoven is naar een meer dynamisch concept waarin de kwaliteit van leven zoals het dier dit ervaart centraal staat. De KNMvD deelt de opvatting van de [faculteit Diergeneeskunde](#) dat: ‘een individu in een staat van welzijn verkeert wanneer het in staat is zich actief aan zijn leefomstandigheden aan te passen en daarmee een toestand kan bereiken die het als positief ervaart’. Er wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen de acute situatie en het welzijn op de lange termijn. Voor de acute situatie zijn de ‘vijf vrijheden’ een goede richtlijn. Voor de lange termijn gaat het erom dat het aanpassingsvermogen niet overschreden wordt. Zo kan een dier net als mensen best af en toe honger en pijn ervaren zonder dat er sprake is van een welzijnsaantasting. Naast het welzijn spelen er in de dierhouderij ook andere belangen mee. Soms leidt dit tot conflicten. Zo bevordert een buitenverblijf bij scharreלקippen het dierenwelzijn maar is dit vanwege een verhoogde uitstoot van fijnstof een mogelijk risico voor de volksgezondheid. Ook economische belangen hebben invloed op het dierenwelzijn. Zo kunnen financiële prikkels ervoor zorgen dat melkveehouders hun koeien meer weidegang geven.

De dierenarts

Dierenartsen zijn academisch geschoolde professionals die zich dagelijks inzetten voor diergezondheid, dierwelzijn, volksgezondheid en voedselveiligheid. Deze waarden zijn altijd leidend voor het handelen van de dierenarts maar kunnen in de praktijk ook conflicteren. Binnen het wettelijk kader en met oog voor de belangen van mens, dier en maatschappij maken dierenartsen

dan per geval een passende professionele afweging. Dierenartsen kunnen hier door direct belanghebbenden en de overheid op worden aangesproken.

In de opleiding van dierenartsen staan maatschappelijke verantwoordelijkheid voor het welzijn (inclusief de gezondheid) van dieren centraal. De expertise van dierenartsen is gebaseerd op een breed natuurwetenschappelijk inzicht in de pathobiologie van verschillende diersoorten. De faculteit diergeneeskunde geeft aan dat het voor het welzijn van dieren van cruciaal belang is om dierhouders optimaal te informeren. Veel welzijnsproblemen in de dierhouderij worden immers veroorzaakt door gebrek aan kennis. Omdat bijna alle dierhouders regelmatig in contact komen met een dierenarts heeft deze een belangrijke rol als welzijnsadviseur.

Wat betekent dit in de praktijk en wat wordt er bereikt?

Voor de praktiserend dierenartsen in de verschillende sectoren betekent dit dat zij dagelijks in hun contacten met veehouders impliciet en expliciet dierwelzijn aan de orde stellen. Zij adviseren over preventie en behandeling van ziekten en daarmee ook over dierwelzijn. Nieuwe inzichten en onderzoeksresultaten vinden hun weg naar de dagelijkse praktijk waardoor de omstandigheden veranderen. Hierdoor zijn de omstandigheden voor de dieren de afgelopen jaren verbeterd, alhoewel dergelijke veranderingen vaak langzaam (lijken te) gaan.

Dierenartsen hebben daarnaast een signalerende rol. Bij welzijnsproblemen, zoals dierverwaarlozing, zal de dierenarts eerst adviseren. Maar als dat niet helpt, zijn er ook andere manieren waarop een dierenarts een dierhouder kan bewegen de omstandigheden voor zijn dieren te verbeteren. In bepaalde gevallen kan overleg met andere erfbetreders en de inschakeling van het vertrouwensloket een oplossing zijn. Soms is het nodig een melding te doen bij de NVWA. Om dierenartsen hierbij te helpen heeft de KNMvD een [meldcode](#) opgesteld.

De rol die de individuele dierenarts op het bedrijf kan nemen, en het uiteindelijke effect op het welzijn van dieren, wordt echter mede bepaald door de context waarbinnen de dierenarts moet handelen. Deze context is veel groter en gecompliceerder dan alleen de verhouding van de dierenarts tot het dier. De relatie tot de veehouder, de economische positie, de plek in de keten, de eisen van private kwaliteitssystemen, de vigerende wet- en regelgeving, de mate en wijze van toezicht, de publieke opinie. Al deze zaken bepalen samen de context. De individuele dierenarts op zijn beurt heeft maar ten dele invloed op de aspecten die de context en daarmee het handelingsperspectief bepalen.

De individuele dierenarts georganiseerd: de beroepsvereniging KNMvD

Dierenwelzijnskwesties overstijgen soms de mogelijkheden van een individuele dierenarts. Daarom is dierenwelzijn voor ons als beroepsvereniging ook een belangrijk thema. De KNMvD zet zich in voor het dierenwelzijn door discussie tussen dierenartsen aan te zwengelen waardoor de knelpunten in de dagelijkse praktijk duidelijk worden. Kennis van de knelpunten in de praktijk, maar ook van mogelijke innovaties en verbeteringen, maakt dat de KNMvD voor de individuele dierenartsen:

- Knelpunten kan prioriteren en gericht nascholing kan organiseren;
- Best practices kan uitdragen;
- Kennis uit onderzoek kan vertalen naar de praktijk en/of onderzoek kan entameren;
- Standpunten kan innemen over dierenwelzijnsissues;

- Andere partijen kan benaderen om gezamenlijk afspraken over dierwelzijn te maken;
- Aanspreekpunt is voor partijen die kennis en expertise op het gebied van dierwelzijn zoeken.

Al deze zaken dragen bij aan een duidelijke positionering van de dierenarts die daarmee zijn rol als welzijnsadviseur optimaal kan benutten. Uiteindelijk zijn de dieren, waaronder de dieren in de veehouderij, daardoor beter af.

Dierenartsen binnen de NVWA

De NVWA is de grootste werkgever voor dierenartsen in ons land. Veel van deze dierenartsen zijn ook lid van de KNMvD. Dierenartsen die er voor kiezen om bij de NVWA te gaan werken, willen bij uitstek 'iets te doen' aan dierenwelzijn. De NVWA is immers de instantie die toeziet op de naleving van wet- en regelgeving en zo nodig naleving afdwingt. Maatregelen opgelegd door de NVWA maken de omstandigheden voor de dieren, wanneer die niet goed waren, weer beter. Ook dierenartsen bij de NVWA werken binnen een bepaalde context. Dit maakt dat de omstandigheden voor de toezichthoudend dierenartsen bij het uitoefenen van hun taak niet altijd ideaal zijn. De soms uitgesproken (onterechte) negatieve publieke opinie over de dienst waar deze dierenartsen werken, maakt het er voor deze dierenartsen niet makkelijker op. Terwijl juist deze dierenartsen op deze werkplekken voor het dierenwelzijn van significant belang zijn. De werkplekken en het werk van deze dierenartsen krijgen hiermee onterecht een slecht imago. Naast de gevolgen voor de individuele toezichthoudend dierenartsen zal een dergelijk negatief imago ook leiden tot een verminderde toestroom van dierenartsen naar de NVWA, waardoor men zal moeten uitwijken naar werknemers met minder ervaring en kennis. Dit heeft uiteindelijk negatieve gevolgen voor het dier. De KNMvD vindt het belangrijk dat toezichthoudend dierenartsen in een klimaat kunnen werken, waar zij hun taken en verantwoordelijkheden op gebied van dierwelzijn, diergezondheid, voedselveiligheid en volksgezondheid te allen tijde goed moeten kunnen uitvoeren.

Conclusie

Concluderend kan gesteld worden dat:

- De dierenarts een belangrijke rol heeft als 'hoeder van dierwelzijn';
- De dierenarts-practicus op basis van kennis en expertise kan adviseren en signaleren over dierwelzijn op het bedrijf;
- De toezichthoudend dierenarts vanuit een andere rol hetzelfde beoogt: optimaal dierwelzijn;
- De beroepsvereniging alle dierenartsen ondersteunt om deze verschillende rollen goed te kunnen vervullen, dit alles ten behoeve van het welzijn van het dier.